

SXEDIO.FN6

13.12.1949: Ο ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Χ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ ΚΑΤΑΘΕΤΕΙ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΨΗΦΙΣΜΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΝΩ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΟΥΝ ΜΕ ΔΙΑΒΗΜΜΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΟΙ ΒΡΕΤΑΝΟΙ

Το **1949** καθώς οι Κύπριοι, με τη παρουσία των δύο νέων (και νεαρών) Μητροπολιτών Κιτίου Μακαρίου και Κυρηναίας Κυπριανού στο πηδάλιο των δυο Μητροπόλεων, η κινητοποίηση των Ελλήνων Κυπρίων υπέρ της ένωσης με την Ελλάδα και ιδιαίτερα κατά τα τελευταία στάδια του **1949** με την απόφαση για διενέργεια του ενωτικού δημοψηφίσματος το Γεννάριου του **1950**.

Οι αντιδράσεις στην Ελλάδα δεν μπορούσαν παρά να είναι ικανοποιητικές για τους κυρίους.

Τα πρακτικά της Βουλής των Ελλήνων κατά το Δεκέμβριο του **1949** έχουν ως εξής όπως καταγράφονται από ειδική έκδοση της ελληνικής Βουλής:

"ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 7Η, 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1949:

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ: Δεν θα επεθύμουν να τερματίσω την έρευναν της εξωτερικής πολιτικής, χωρίς να αναμνησθώ τας συνθήκας υπό τας οποίας σήμερα τελεί η Ελληνική Μεγαλόνησος Κύπρος, η οποία εξακολουθεί να μη απολαμβάνη της ελευθερίας, εις την οποίαν δικαιούται. Καθώς γνωρίζετε, η πολιτική, η μέχρι πρότινος αποφασισθείσα και εφαρμοσθείσα υπό των Ελλήνων κατοίκων της νήσου, οι οποίοι ατυχώς λόγω του κομμουνιστικού μιάσματος ευρέθησαν διχασμένοι ήτο η τήρισις μιας παθητικής αντιστάσεως. Αλλά αντιλαμβάνεσθε ευκόλως, ότι η παθητική αντίστασις δεν έχει πολιτικήν απόδοσιν, κατόπιν μάλιστα του διχασμού της πλειοψηφίας, ένεκα της στάσεως της κομμουνιστικής μειοψηφίας και φαίνεται τω ότι αποτελεί απόφασιν της Εθναρχίας, να προβή εις κάπως εντονωτέραν δράσιν διά της προκλήσεως ενός δημοψηφίσματος, ανεπισήμου, να ερωτηθή δηλαδή ο Ελληνικός κυπριακός λαός, εάν επιθυμή ή όχι την

Ενωσιν, πρόκειται περί ενός ιερού διαβήματος, προς το οποίον δεν είναι δυνατόν παρά να εκφράσωμεν ολόκληρον την συμπάθειαν της ελληνικής αντιπροσωπείας.

Διά τούτο θα είναι ίσως ο προάγγελος μιας περαιτέρω ενεργείας, η οποία θα διευκολύνη την ελληνικήν Κυβέρνησιν εις την ιδικήν της προσπάθειαν. Διότι μεταξύ των άρθρων του χάρτου του Ατλαντικού υπάρχει η ελευθερία εκάστης χώρας να εκλέξη το πολίτευμα υπό το οποίον επιθυμεί να διοικηθή. Είναι φυσικόν, ότι και η ελληνική Κύπρος έχει το δικαίωμα τούτο και εφ' όσον δεν είναι δυνατόν το γε νυν έχον, διά διεθνών μεθόδων και να καθορισθή η διενέργεια δημοψηφίσματος, εκ του οποίου θα προκύψη ότι η μεγάλη πλειοψηφία των κατοίκων, δηλαδή το σύνολον του ελληνικού πληθυσμού επιθυμεί την ένωσιν της νήσου μετά της μητρός πατρίδος, θα έπρεπε τουλάχιστον διά της ηθικής μας ενισχύσεως να είπωμεν εις τους αγαπητούς Έλληνας της Μεγαλονήσου ότι ευρισκόμεθα εις το πλευρόν των, ότι η Ελλάς βεβαίως δεν λησμονεί την νήσον Κύπρον και ότι ελπίζει ότι ταχέως θα την εναγκαλισθή ως ισότιμον μέλος της ελληνικής Πολιτείας (ζωηρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα εξ ολοκλήρου της αιθούσης).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10Η, 13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1949:

Στη συνεδρία της 13ης Δεκεμβρίου 1949 ο Χ. Αλιβιζάτος κατέθεσε στην ελληνική Βουλή ψήφισμα με το οποίο υποστηριζόταν η ένωση με την Ελλάδα.

Το ψήφισμα που ο Αλιβιζάτος κατέθεσε με άλλους βουλευτές έχει ως εξής:

"Η Δ Αναθεωρητική των Ελλήνων Βουλή, διερμηνεύουσα τα αισθήματα ολοκλήρου του Ελληνικού λαού, επί τη ενάρξει των εργασιών της τελευταίας συνόδου αυτής, χαιρετίζει τον αδελφόν λαόν της Ελληνικής Κύπρου, διαδηλοί την αλληλεγγύην της προς τον εθνικόν του αγώνα υπέρ της Ενώσεως του μετά της Μητρός Πατρίδος και διακηρύσσει την πίστιν της εις την τελική αναγνώρισιν και δικαίωσιν των δικαίων του Κυπριακού λαού.

Εν Αθήναις τη 13η Δεκεμβρίου 1949

Χ. Αλιβιζάτος, Α. Σακελλαρίου, Δ. Σφαέλλος, Α. Βαμβέτσος, Ν. Κώττας, Ι. Μπερνίτσας, Ε. Κουλουμβάκης, Γ. Μπάρδας, Ε. Κουσαής, Ι. Φωτόπουλος".

Δικαιολογώντας την κατάθεση του ψηφίσματος ο Αλιβιζάτος είπε:

Χ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ: Κύριοι βουλευταί,

Η έναρξις των εργασιών της τελευταίας συνόδου της Βουλής συμπίπτει με δύο εθνικώς σοβαρά γεγονότα: Την στρατιωτικήν συντριβήν της Κομμουνιστικής ανταρσίας και την έντασιν του αγώνος του κυπριακού λαού, υπέρ της ενώσεως αυτού μετά της Ελλάδος.

Το δεύτερον γεγονός δεν έχει εθνικώς μικροτέραν σημασίαν, διότι ο αγών του Κυπριακού λαού εισέρχεται πλέον εις νέαν φάσιν. Εφ' όσον δεν του παρέχεται κατ' άλλον τρόπον η δυνατότης ν' αποφασίση διά την τύχην του, απεφάσισεν, υπό την ηγεσίαν της Εθναρχίας του, να διοργανώση ο ίδιος εθνικόν δημοψήφισμα και να διακηρύξη έτσι προς όλον τον κόσμον την αμετάτρεπτον θέλησιν του, να ενωθή με την Ελλάδα.

Ο Ελληνικός λαός σύσσωμος ειρίσκεται παρά το πλευρόν του λαού της Ελληνικής Μεγαλονήσου και συμμερίζεται απολύτως το εθνικόν του αίτημα. Η Ένωσις της Κύπρου με τη Μητέρα- Πατρίδα είναι διά τους Μεγάλους μας φίλους ζήτημα στοιχειώδους αυτοσεβασμού των διακηρύξεων των περί των σκοπών του πολέμου. Διεκήρυξαν ότι ο πόλεμος διεθήγετο εν ονόματι της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας των λαών. Οτι η συμμαχική νίκη θα παρείχεν εις όλους τους λαούς το δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως των, της εκλογής του πολιτεύματος της αρεσκειάς των.

Εις τον Κυπριακόν λαόν εδόθησαν κατά την διάρκειαν του πολέμου περισσότερον συγκεκριμένα υποσχέσεις. Και ο κυπριακός λαός, όπως και ο ελληνικός επίστευσεν εις την πραγματοποίησιν των υποσχέσεων και των ιδανικών αυτών. Και επολέμησε διά την επικράτησιν των ιδανικών αυτών και

εθουσιάσθη υπέρ αυτών.

Δικαιούται συνεπώς η Ελληνική Κύπρος ν' αξιώση την δικαίωσιν των εθνικών της πόθων. Όταν εν ονόματι των αρχών της "αυτοδιαθέσεως" και της "Ελευθερίας" ανέκτησαν την εθνικήν των ανεξαρτησίαν λαοί της Ανατολικής Ασίας, όπως η Βιρμανία και η Ινδονησία, οι οποίοι δεν έχουν να επιδείξουν, ούτε την ιστορίαν, ούτε την συμβολήν εις τον πολιτισμόν, αλλ' ούτε και την πολιτικήν και πνευματικήν ωριμότητα του λαού της Κύπρου, δεν είναι δυνατόν οι μεγάλοι νικηταί του πολέμου να την αρνούνται εις αυτόν. Και δεν είναι ακόμη αποδεκτόν να ζητούν να διασπάσουν τον αγώνα του υπέρ της Ενώσεως, διά της αποκινήσεως εθνικών τοπικών αντιθέσεων ασημάτων μειονοτήτων.

Δι' αυτόν ακριβώς τον λόγον η ελληνική κοινή γνώμη κατά τας παραμονάς του Κυπριακού δημοψηφίσματος, εννοεί να διαδηλώση την πλήρη και ανεπιφύλακτον αλληλεγγύην της προς τη αγωνιζομένην Κύπρον και να γίνη συμπαραστάτης της.

Η ελληνική Κυβέρνησις διά λόγους τους οποίους κατανοώ είναι ίσως υποχρεωμένη να τηρή την στάσιν, που τηρεί, εγώ, όμως, μη ανήκων, όχι μόνον εις την Κυβέρνησιν αλλ' ούτε καν εις την Κυβερνητικήν παράταξιν, δεν βαρύνομαι με τας αυτάς δεσμεύσεις, και οφείλω, αλλά και δύναμαι να γίνω φορεύς της διαχύτου θελήσεως του ελληνικού λαού.

Υπό το πνεύμα τούτο και διότι η Κυβέρνησις edίστασεν εις τας ανακοινώσεις της προς την Βουλήν να εκφράση πανηγυρικός την τοιαύτην θέλησιν του ελληνικού λαού έχω την τιμήν να υποβάλω μετ' άλλων συναδέλφων πρότασιν ψηφίσματος, διά του οποίου η Δ Αναθεωρητική των Ελλήνων Βουλή, διερμηνεύουσα τα αισθήματα του ελληνικού λαού, διαδηλοί την εμπιστοσύνην της προς τον Εθνικόν αγώνα του λαού της Ελληνικής Κύπρου υπέρ της Ενώσεως του μετά της Μητρός- Πατρίδος και συγχρόνως διακηρύσσει την πίστιν της εις την τελικήν αναγνώρισιν και δικαίωσιν του Κυπριακού λαού (χειροκροτήματα).

Αυτό πήγαινε πολύ για την αγγλική Κυβέρνηση η οποία προέβη αμέσως σε έντονο διάβημα προς την ελληνική Κυβέρνηση μέσω του πρεσβευτή της στην Αθήνα Σερ Κλίφφορντ Νόρτον.

Το διάβημα έγινε στον υφυπουργό Εξωτερικών Παναγιώτη Πιπινέλλη κι έφερε αποτελέσματα αμέσως, αλλά δεν ματαίωσε τελικά τη συζήτηση στην Ελληνική Βουλή.

Την ίδια μέρα που έγινε το διάβημα επίσημη ανακοίνωση που εκδόθηκε στην Αθήνα χαρακτήριζε ανεύθυνα τα πρόσωπα που προέβαιναν σε δηλώσεις στη Βουλή, δηλώσεις που όπως τονιζόταν μπορούσαν να δώσουν αφορμή για επιβλαβείς εξελίξεις στην Ελλάδα.

Αναφερόταν στην ανακοίνωση όπως τη μετέδωσε το ελληνικό ραδιόφωνο:

"Σε κυβερνητική ανακοίνωση που εκδόθηκε σήμερα το μεσημέρι παρατηρείται ότι οι συζητήσεις από ανεύθυνα πρόσωπα από τις στήλες του τύπου και τη Βουλή για το Κυπριακό ζήτημα κρίνονται υπό τις παρούσες συνθήκες ότι μπορούν να δώσουν αφορμή επιβλαβών εξελίξεων. Ο βρετανός πρεσβευτής στην Αθήνα Σερ Κλίφφορντ Νόρτον επισκέφθηκε σήμερα το πρωί το μόνιμο Υφυπουργό Εξωτερικών κ. Πιπινέλη".

Σύμφωνα εξ άλλου με το πρακτορείο "Ρέουτερ" εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών στην Αθήνα δήλωσε ότι οι "συζητήσεις που γίνονται στον Τύπο και την Ελληνική Βουλή για την εσωτερική διένεξη που υπάρχει στην Κύπρο, σχετικά με την προτεινόμενη Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα είναι επιζήμιες και ολέθριες και για τα συμφέροντα του ελληνικού λαού".

Η ανακοίνωση μπορούσε να θεωρηθεί σαν πίσωπλάτη μαχαιριά στην Εθναρχία και γενικά τον Κυπριακό λαό που ενέτεινε τις προσπάθειες του για καθολικότερη συμμετοχή στο Δημοψήφισμα. Κι' αυτό, γιατί, ενώ οι Κύπριοι κινητοποιούνταν η Αθήνα τόνιζε ότι οι φωνές για την Ένωση απειλούσαν με ολέθρια αποτελέσματα την Ελλάδα, πράγμα που σήμαινε ότι η επίσημη Ελληνική Κυβέρνηση δεν έβλεπε με καλό μάτι μια τέτοια ενέργεια ή δέσμια των υποχρεώσεων της προς την Αγγλία δεν μπορούσε να πάρει άλλη θέση.

Η Εθναρχία "δικαιολόγησε" τις δηλώσεις σαν αγγλικό εκβιασμό:

"Κύκλοι του Συμβουλίου Εθναρχίας της Κύπρου σχολιάζοντας τις γνωστές για το Κυπριακό ζήτημα δηλώσεις εκπροσώπου του ελληνικού Υπουργείου των Εξωτερικών τόνισαν ότι αυτές αποδεικνύουν εμφανώς την κατάσταση ανησυχίας και φόβου στον οποίο περιήλθαν από την προκήρυξη του Ενωτικού Δημοψηφίσματος η Αγγλική Κυβέρνηση. Αυτή εφ' όσον δεν μπορεί να αντιμετωπίσει άλλως την αναλλοίωτη πίστη του κυπριακού λαού προς τη Ένωση και αφού αδυνατεί να βγει από το αδιέξοδο στο οποίο περιήλθε ύστερα από την εθναρχική εγκύκλιο, προσήγγισε την ελληνική Κυβέρνηση, από την οποία απέσπασε, με εκβιαστικό τρόπο, τις γνωστές δηλώσεις. Οι ίδιοι κύκλοι αναφερόμενοι στις συνέπειες στις οποίες αναφέρθηκε ο Έλληνας εκπρόσωπος, παρατηρούσαν ότι ο αγώνας για την επιτυχή έκβαση της κυπριακής υπόθεσης θα ενταθεί τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα".

Θύελλα ξέσπασε και στην Ελλάδα με αποτέλεσμα ο Πρωθυπουργός Α. Διομήδης και ο Υπουργός Εξωτερικών Κ. Τσαλδάρης κατέβαλαν προσπάθεια να κολάσουν τα πράγματα.

Ο μεν Τσαλδάρης διευκρίνισε ότι παρερμηνεύθηκαν οι δηλώσεις και ότι αναφορά είχε γίνει σε δηλώσεις που έγιναν "ανεύθυνα" και όχι σε ενέργειες που έγιναν από ανεύθυνα πρόσωπα.

Επίσης τόσο ο ίδιος όσο και ο Πρωθυπουργός Διομήδης επανέλαβαν ότι η θέση της κυβέρνησης παρέμενε η ίδια όπως την είχε καθορίσει η Ελληνική Βουλή με το ψήφισμα της προς το Βρετανικό λαό, όπως το Κυπριακό λυθεί στα πλαίσια της ελληνοβρετανικής φιλίας.

Ο Διομήδης μάλιστα προχώρησε και επικαλούμενος την ανάγκη που είχε η χώρα του τις Μεγάλες Δυνάμεις προειδοποίησε ότι η διέγερση της κοινής γνώμης για το Κυπριακό, όχι μόνο δεν θα προήγαγε την υπόθεση των Κυπρίων, αλλά θα είχε συνέπειες και στην ίδια την Ελλάδα.

Τα πράγματα ξεκαθάρισαν στις **14** Δεκεμβρίου σε συνεδρία της Βουλής, όπου ο βουλευτής Αλιβιζάτος και πάλι έσπευσε να σχολιάσει την κυβερνητική ανακοίνωση, που είχε μεταδοθεί από το ραδιόφωνο κα μετά το διάβημα του Αγγλου πρεσβευτή:

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 11η 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1949:

Χ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ: Κλείνων εδώ τας γενικάς παρατηρήσεις μου, είμαι υποχρεωμένος να ελθω εις ένα τελευταίον ζήτημα, γενικωτέρου χαρακτήρος. Εδιάβασα προ ολίγου εις τας απογευματινάς εφημερίδας, ένα "ημιεπίσημον" ως αναγράφεται, ανακοινωθέν, αναφερόμενον εις την πρότασιν ψηφίσματος την οποίαν χθες είχον την τιμήν να καταθέσω μετ' άλλων συναδέλφων, σχετικώς με το Κυπριακόν ζήτημα.

Εις την ανακοίνωσιν αυτήν γίνεται λόγος περί "ανευθύνων", "ανευθύνως" εις τον Τύπον και την Βουλήν αναμιγνυομένων εις το ζήτημα τούτο. Επειδή είχα την τιμήν να αναλάβω την σχετικήν πρωτοβουλίαν και να καταθέσω και εξ ονόματος άλλων συναδέλφων το εν λόγω ψήφισμα αλληλεγγύης του ελληνικού προς τον αδελφόν Κυπριακόν λαόν, είμαι υποχρεωμένος να δαμαρτυρηθώ εντονώτατα διά την έκδοσιν του ανωτέρω ανακοινωθέντος, η κυβερνητική προέλευσις του οποίου είναι προφανής.

Δικαίωμα βεβαίως της κυβερνήσεως είναι να διαχειρίζεται την εξωτερικήν της χώρας πολιτικήν, καθ' ον τρόπον αυτή κρίνει σκόπιμον. Ουδείς της το αμφισβητεί. Διά να μη υπάρξη μάλιστα ουδεμία εν προκειμένω σύγχυσις εφρόντισα- καταθέτων την πρότασιν ψηφίσματος- να δηλώσω, ότι "δεν ανήκω καν εις την κυβερνητικήν παράταξιν και ότι οι υπογράφωντες προβαίνοντες εις την κατάθεσιν του, το επράττομεν ακριβώς διότι η Κυβέρνησις δεσμευομένη προφανώς από ευνοήτους λόγους, παρέλειψε να κάμη λογον περί του Κυπριακού ζητήματος εις τας κυβερνητικάς ανακοινώσεις προς την Βουλήν.

Εφρόντισα, όπως βλέπετε, κ. Υπουργέ των Εξωτερικών, να διαχωρίσω την θέσιν μου από την

ιδικήν σας και της Κυβερνήσεως. Σεβόμενος, όμως, την ιδικήν σας θέσιν, σέβομαι ταυτοχρόνως τα δικαιώματα της Βουλής και τας ιδικάς μου πορσωπικάς υποχρεώσεις, ως εκπροσώπου του Έθνους.

Εάν η σημερινή κυβερνητική ανακοίνωσις ηρκείτο να τονίση την διάφορον άποψιν της κυβερνήσεως ως προς τον επιβαλλόμενον διπλωματικόν χειρισμόν του Κυπριακού ζητήματος, ουδέν παράπονον. Αλλ' η Κυβέρνησις κ. αντιπρόεδρε, δεν είχε δικαίωμα, υπονοούσα τους καταθέσαντας το ψήφισμα υπέρ της Κύπρου βουλευτάς, να ομιλήση περί "ανευθύνων" στοιχείων.

Τον χαρακτηρισμόν τούτον δεν τον αποδέχομαι και εξ ονόματος όλων των συναδέλφων, ολοκλήρου της Βουλής, διαμαρτύρομαι εντονώτατα. Εντός της αιθούσης ταύτης δεν υπάρχουν "ανεύθυνοι", διότι οι βουλευταί υπέχουν πολιτικάς ευθύνας. Είναι υπεύθυνοι και λογοδοτούν ενώπιον του ελληνικού λαού. Κάποτε μάλιστα λογοδοτούν και διά σφάλματα, που δεν βαρύνουν αυτούς, αλλά τας κυβερνήσεις και διά τα οποία σφάλματα- εκ λόγων πατριωτικών- οι βουλευταί πολλάκις σιωπούν, αναλαμβάνοντες να συμμερισθούν τας ευθύνας.

Εκ του γεγονότος όμως ότι η Κυβέρνησις διαχειρίζεται υπευθύνως και επισήμως την εξωτερικήν πολιτικήν της χώρας, δεν έπεται ότι η Βουλή πάυει να έχη δικαίωμα να εκφράζη την γνώμην της επί των μεγάλων εθνικών ζητημάτων, επί ζητημάτων τα οποία όπως το κυπριακόν συγκλονίζουν τον ελληνικόν λαόν. Ζώμεν, ευτυχώς, εντεύθεν και όχι εκείθεν του "σιδηρού παραπετάσματος".

Τύπος και Βουλή είναι, συνεπώς, ελεύθεροι να διερμηνεύουν την κοινήν γνώμην της χώρας, αδέσμευτοι από την εκάστοτε επίσημον πολιτικήν, ανεξαρτήτως της γραμμής την οποίαν ακολουθεί η εκάστοτε Κυβέρνησις. Και των δικαιωμάτων μας αυτών δεν πρόκειται να παραιτηθώμεν.

Νομίζω, συνεπώς, ότι δεν έβλαψεν η πρωτοβουλία της ελληνικής Βουλής, όπως διακηρύξη, ότι και αυτή

και ο ελληνικός λαός ευρίσκονται κατά τη στιγμή αυτήν εις το πλευρόν του αγωνιζομένου διά την ελευθερίαν και την ένωσιν του με την Μητέρα-Πατρίδα Κυπριακού λαού. Η Βουλή επετέλεσε χθες απλώς το καθήκον της.

Κ. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ (Αντιπρόεδρος Κυβερνήσεως): Δεν ελέχθη και ανακριβώς διειτυπώθη ότι δεν εδόθη τίποτε γραπτόν. Δεν ωμίλησα ούτε ήτο δυνατόν να ομιλήσω περί ανευθύνων εν τη Βουλή. Εκείνο το οποίον ελέχθη ήτο "ανευθύνως" όχι "υπό ανευθύνων".

Χ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ: Προσωπικώς, ευχαριστώ τον κ. Αντιπρόεδρον της Κυβερνήσεως διά την διόρθωσιν. Παραμένει όμως το γενινόν ζήτημα.

Κ. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ (Αντιπρ. Κυβερν): Και πέραν τούτου, επιλαμβανόμενος της ευκαιρίας αυτής, θα ήθελον και από του βήματος τούτου να δηλώσω επί του θέματος επί του οποίου συζητείτε, ότι η πολιτική της Ελληνικής Κυβερνήσεως, αλλά και της Ελληνικής Βουλής, έχει χαραχθή εν προκειμένω και δι' ώρισμένης αποφάσεως ληφθείσης προ διετίας και πέραν τούτου, διά δηλώσεων σαφών και κατηγορηματικών, αι οποίαι εξηγγέλθησαν διά του μακαρίτου Προέδρου της Κυβερνήσεως, Θ. Σοφούλη. Αυτή είναι η πολιτική της Κυβερνήσεως εν προκειμένω και εντός αυτού του πλαισίου εξακολουθούμεν να παραμένωμεν αν και εφ' όσον θέλωμεν να μη βλάψωμεν το ζήτημα μας, ανακινούντες αυτό ακαίρως (χειροκροτήματα).

Χ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ: Δεν ανακινούμεν ημείς το Κυπριακόν ζήτημα. Το ζήτημα της Ενώσεως της Κύπρου με την Ελλάδα είναι τεθειμένον και την στιγμήν αυτήν, εν όψει του παρασκευαζομένου δημοψηφίσματος του Κυπριακού λαού, εισέρχεται απλώς εις νέαν φάσιν.

Εξεθέσατε την επίσημον πολιτικήν της Κυβερνήσεως, Ημείς διεκηρύξαμεν τα αισθήματα του ελληνικού λαού, τα οποία δεν στρέφονται εναντίον ουδενός. Δεν βλέπω διατί θα έπρεπε να παραλείψωμεν την εκπλήρωσιν του καθήκοντος αυτού.

Επί τέσσαρα ολόκληρα χρόνια, διά να μη

ανατρέξω εις παλαιότεραν εποχήν, και εις την αγγλικήν Βουλήν και εις τα κοινοβούλια άλλων συμμάχων και φίλων κρατών εγένοντο κατ' επανάληψιν από μέρους βουλευτών και μελών των Κοινοβουλίων αυτών επιθέσεις εναντίον της Ελλάδος. Και αι επιθέσεις αυταί υπήρξαν κάποτε υβριστικά και συχνά συκοφαντικά διά την χώραν μας και πάντως συνετέλεσαν εις το να δηλητηριάσουν αδίκως εις βάρος της Ελλάδος ευρέα στρώματα της διεθνούς κοινής γνώμης. Και την κατασυκοφάντησιν αυτήν επληρώσαμεν και πληρώνομεν ακόμη αρκετά εις αίμα εις υλικάς και ηθικάς καταστροφάς.

Διά τας αδίκους, όμως αυτάς επιθέσεις, εναντίον της Ελλάδος, δεν εθεωρήσαμεν υπευθύνους, ούτε τους λαούς, ούτε τας κυβερνήσεις των χωρών εις τα Κοινοβούλια των οποίων ηκούσθησαν. Αι διπλωματικά και ειλικρινώς φιλικαί σχέσεις μας μετ' αυτών δεν επηρεάσθησαν. Διατί θα πρέπει να συμβή τώρα το αντίθετον, εφόσον ούτε υβρίζομεν ούτε συκοφαντούμεν, ούτε καν επιτιθέμεθα εναντίον ουδενός;

Διατί διά τας εκδηλώσεις της Ελληνικής Βουλής θα πρέπει να θεωρηθή περισσότερο υπεύθυνος η Ελληνική Κυβέρνησις, παρ' ότι εθεωρήθη πάντοτε υπεύθυνος οιαδήποτε κοινοβουλευτική Κυβέρνησις οιασδήποτε χώρας, διά την ελευθέραν λειτουργίαν των κοινοβουλευτικών της θεσμών; Παρά την επιθυμίαν μου να σας είμαι ευχάριστος, νομίζω ότι ανεξαρτήτως της επισήμου πολιτικής της Κυβερνήσεως, την ώραν καθ' ην ο κυπριακός λαός αγωνίζεται να διατρανώση την θέλησιν του να ενωθή με την Ελλάδα και καθ' ην στιγμήν γίνονται προσπάθειαι, όπως η δήλωσις αύτη, μη προσλάβη καθολικότητα δι' υποκινήσεως ξένων στοιχείων, έχομεν καθήκον ημείς και όχι σεις, οι εν τη Κυβερνήσει, έχομεν καθήκον ημείς, ως προερχόμενοι από τον ελληνικόν λαόν, να εκπροσωπήσωμεν αυτόν. Και έχομεν υποχρέωσιν να διαδηλώσωμεν το φρόνημα αυτού, ότι δηλαδή είναι εις το πλευρόν του αγωνιζομένου διά την ένωσιν του

Κυπριακού λαού.

Κ. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ (Αντιπρ. Κυβερν): Κύριε συνάδελφε, χαράσσετε μία γραμμή λίαν επικίνδυνον, διότι, ό,τι συζητείται αυτήν την στιγμήν ημπορεί να συζητήσουν οι άλλοι εις βάρος μας. Δεν είναι δυνατόν από του βήματος της Βουλής να γίνωνται τοιαύται δηλώσεις προκειμένου περί λαών μη τελούντων υπό την ελληνικήν Κυριαρχίαν. Αυτό αποτελεί φανεράν παρέμβασιν, την οποίαν ημείς οι ίδιοι ζητούμεν πάντοτε να αποκρούωμεν δι' ημάς αυτούς.

Ο Πρωθυπουργός Α. Διομήδης σχολιαζοντας τη συζήτηση στη Βουλή προέβη στην πιο κάστω δήλωση:

" Ως είχε δηλωθή κατά τον Αύγουστον του 1948 υπό του αιμνήστου Πρωθυπουργού κ. Θεμιστοκλή Σοφούλη είναι εις όλους γνωστόν τι σκέπτεται περί του Κυπριακού ζητήματος ο ελληνικός λαός. Τούτο έχει επισήμως διακηρυχθή υπό της Βουλής των Ελλήνων κατά την 27ην Φεβρουαρίου του 1947 ότε απηύθυνε ψήφισμα προς τον βρετανικόν λαόν, εκφράσασα την πεποίθησιν της ότι το κυπριακόν ζήτημα θα εύρη την αισίαν λύσιν του εντός των πλαισίων της ελληνοβρετανικής φιλίας. Η ελληνική Κυβέρνησις, εν τούτοις έχουσα υπ' όψιν την λεπτότητα του ζητήματος και την ανάγκην διατηρήσεως αδιαταράκτων σχέσεων μετά των Μεγάλων Δυναμεων, φρονεί ότι υπό τας παρούσας συνθήκας συνέχισις διεγέρσεως της κοινής γνώμης όχι μόνον δεν προάγει το ζήτημα αλλά δύναται να γίνη επιζήμιον εις την διεθνή θέσιν της χώρας μας".